

Teurastamon näkökulma pälvisilsan vastustamiseen

Eroon pälvisilsasta yhteisvoimin

ETT:n Vastuuki –hankkeen ja Tietovirtahankkeen yhteiswebinaari 26.3.2025

Pälvisilsa

- Sienitauti *Trichophyton verrucosum*
- Leviää itiöiden avulla usein piilevänä
  - Eläinkauppa, epäsuora kontakti työvälineiden tai vaatteiden mukana
- Tartunnan ja oireiden välinen aika vaihtelee paljonolosuhtista riippuen

Kokonaiskuva teurastamon näkökulmasta

- Tartunta leviää alueellisina epidemioista, mutta osa tiloista pystyy välttymään tartunnoilta
- Vasikkakasvattamoiden tartunnat piilevinä välityseläinten mukana
  - Lähde ei selvillä eläimiä siirrettäessä, mutta tullut esille tartunnan puhjetessa
- Maito- ja emotiloille tartunnat monta eri reittiä
  - **Eläinostot**
  - **Eläinlääkärit, siementäjät sorkkahoitajat**
  - **Huoltomiehet**
  - **Tilan oma väki**
  - **Kissat ja koirat**
  - **Jyrsijät ja linnut**

Kunta	Pvm
Joensuu	6.3.2025
Liperi	13.2.2025
Tervola	11.2.2025
Virrat	10.2.2025
Muhos	23.1.2025
Siikalatva	14.1.2025
Toholampi	7.1.2025
Tervola	31.12.2024
Kuopio	31.12.2024
Kiuruvesi	18.12.2024
Simo	11.12.2024
Toholampi	28.11.2024
Outokumpu	28.11.2024
Lestijärvi	14.11.2024
Kauhava	11.11.2024
Siikajoki	8.11.2024
Outokumpu	1.11.2024

Pälvisilsatartuntojen määrä kasvanut jo muutaman vuoden ajan

	Loppuvuosi									
Alkuvuosi	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	Voimassa	Kaikki yhteensä	
2012								1	1	
2015								1	1	
2017	3	1	1					2	7	
2018	6	3	2		2	1		6	20	
2019	1	4	1	1	3	1		5	16	
2020		4	3	1	4	2		15	29	
2021			2	5	4	1	1	17	30	
2022				2	8	4		17	31	
2023					2	12	4	28	46	
2024						9		65	74	
2025								7	7	
vuosi	10	12	9	9	23	30	5	164	262	

- **Tänä vuonna tilanne rauhoittumassa? - tiedottamisesta hyötyä?**
- **Osa tiloista puhdistuu nopeasti, osa jää roikkumaan**

Voimassa olevat välityseläinliikenteen erityistilannepitopaikat kunnittain

- Riskialueiden saneeraaminen myös loppukasvattamoiden osalta otettu harkintaan
- Edellyttäisi rokotusten käyttöönottoa tartunnan piirissä oleviin loppukasvattamoihin vasikoita toimittavissa vasikkakasvattamoissa ja vasikoiden ohjaamista niihin
- Aiemmin rokottamattomat vasikat syytä rokottaa loppukasvattamoon saapumisen jälkeen

Kunta	Summa
Lapua	10
Tornio	9
Siikajoki	8
Tervola	7
Kiuruvesi	7
Toholampi	7
Muhos	6
Nivala	5
Rantasalmi	5
Haapavesi	5
Kalajoki	5
Siikalatva	3
Kokkola	3
Outokumpu	3
Haapajärvi	3
Rovaniemi	3
Joroinen	3
Isojoki	3

Pälvisiltaa ei normikyytiin

- Tartuntatiloilta vain erillisen sopimuksen mukaisesti omissa kuormissa
- Saneeraustilanteissa erillisen sopimuksen mukaan
- Autojen huolellinen pesu ja desinfiointi kuormien jälkeen
- Vaatteiden vaihto ennen hyttiin menoa

Elinkeinoon yhteiset pelisäännöt toimivat, kunhan kaikki saadaan niitä noudattamaan

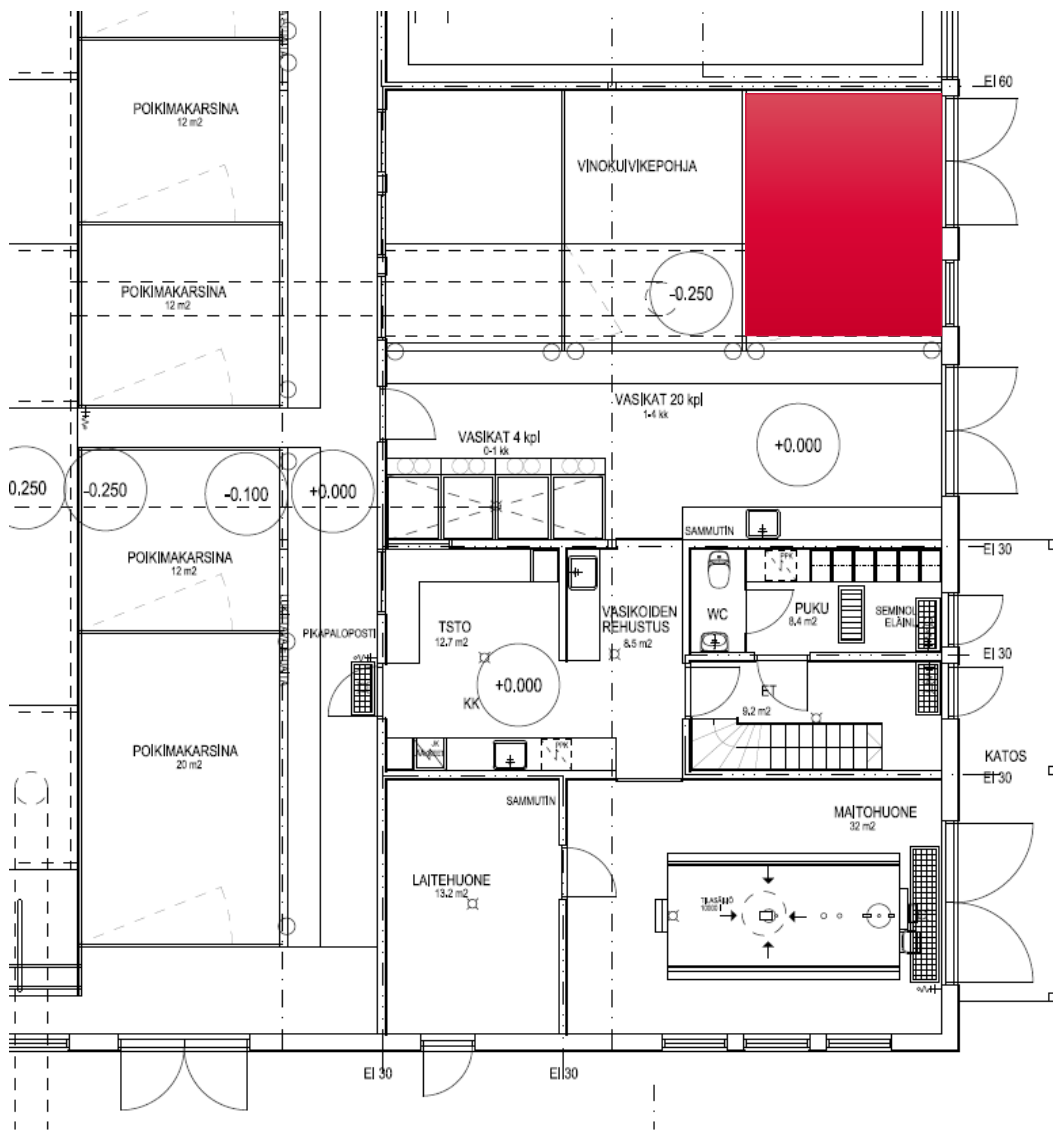
- Jalostus- ja pitoeläinkaupan rajoitteet
  - Maito- ja emotiloilla rokotukset 3- 5 vuotta
  - Muilta tiloilta ei eläimiä maito- ja emotiloille
  - ETT maksaa puolet rokotekustannuksista, jos tila ei osta tai keräile välitysvasikoita
- Välityseläinliikenteen rajoitukset
  - Maito- ja emotiloilla vasikoita voi myydä, kun rokotusten aloittamisesta 6 kk ja viimeisistä oireista 3 kk
  - Vasikkakasvattamoiden ja loppukasvattamoiden tilakohtaiset rokotusohjelmat:
    - Hyvin erotettujen tartuntaosastojen, kontaktieläinten ja seuraavan erän rokotukset
    - Kaikkien tulevien vasikoiden rokotus kunnes kaikki jossain vaiheessa oireilleet vasikat on myyty. Tämän jälkeen vielä 1-2 tuloerän rokotus varmuuden vuoksi.
    - Teurastamot osallistuneet vasikkakasvattamojen rokotuksiin
- Atrian maitotiloilla ja vasikkakasvattamoissa pelisääntöjä noudatetaan hyvin
- **Kaikki maito- ja emotilat mukaan rokotusohjelmiin!**
- **Rokotusten laajentaminen jatkossa myös loppukasvattamoihin**

Ehkäisy nyt ja jatkossa

- Yhdistelmätuotannon riskit haltuun
- Maito- ja emolehmätilojen ostot vain terveystodistuksella
  - Terveystilanteen ja todistusten huolellinen läpikäynti ennen ostopäätöstä
  - Myyjätilan ostojen ja myyntien välillä vähintään 2 kk karenssi
  - Kuljetus puhtailla autoilla, mukaan vain puhtaiden karjojen eläimiä terveystodistuksella
  - Karanteeni ostajatilalla
  - Oireiden tarkka seuranta ja pitkät ostotauot
- Tautisulku - Tilan oman väen suojaus
  - Vierailijat
  - Huoltomiesten kulkureittien ja työskentelypaikkojen perusteellinen puhdistaminen
  - Työtekijöiden toimintatavat ja naapurien välinen yhteistyö
- Jyrsijätorjunta loppukesästä talveen
  - Rokotusten ripeä aloittaminen
- Myytävät ulos - erityistapauksissa lastausalueen puhdistaminen

Haettavat eläimet omiin karsinoihinsa lähelle ovea, eläinkortille oma laatikkonsa

Mieluiten ulos tai erilliseen tilaan, ettei autosta kulkeudu ilmaa navettaan

Naudan koronaripulilta suojautumiseksi voi olla tarpeen viedä eläimet 200m päähän navetasta lastattavaksi

Lehmien lastauspaikka on helppo toteuttaa irtoaidoilla ulko-ovelle - näin suojaat karjaasi

Ennakkokysymyksiä

- Rokotusten jälkeinen status, kun karja on oireeton - koska katsotaan "terveeksi"?
  - Välityseläinkauppa 6 kk rokotusten aloittamisesta ja 3 kk viimeisistä oireista
- Voisiko tehdä automaattisesti tiedonkulun eläinlääkäreiltä, pälvisilsasta esim Faballe niin että faban päivystys merkkää tilan tietoihin Tautitilanne niin reitti-optimoitiohjelma ohjaa tilakäynnin päivän viimeiseksi käynniksi.
  - Nasevan erityistilanteet käytössä
- Miten teurastamalla suojaudutaan pälvisilsaa vastaan ja pitääkö linjasto esimerkiksi puhdistaa eläimen käsittelyn jälkeen?
  - Ajojärjestys
  - Kaluston pesu
  - Henkilösuojaus
- Kuinka mullitilan pälvisilsa vaikuttaa vasikoiden lähettäjälle?
  - Ei vaikuta, pyritään ohjaamaan rokotettuja vasikoita, jos niitä on tarjolla
- Pälvisilsan leviäminen yleensäkin ja esim. jäniksen yms. Mukana
  - Ks. yllä

Kysymyksiä 2

- Haluaisin kuulla asiantuntijoiden näkemyksen siihen, mitkä ovat parhaat käytännön toimintatavat suojautua pälvisiltsalta ja estää sen leviäminen tilalta toiselle kulkiessa (ell, seminologit, neuvojat ...). Vähän yksityiskohtaisemmalla tasolla mielellään kuin "jätetään viimeiseksi" ja "vältetään ottamasta tarpeettomia tarvikkeita navettaan". Akuuttipraktiikassa ei aina ole mahdollista jättää pälvisiltilaa viimeiseksi.
- Laitteiden ym. tavaroiden desinfiointi navettakäynnin jälkeen. Toimiiko esim Virkon.
  - Toimii samoin Virex
- Voiko pälvisiltsa tulla samaan eläimeen uudestaan esim. vuosien päästä?
  - Immunitetti ei liene täydellinen , joten voi
  - Tartunta kuitenkin useimmiten nuorten vasikoiden kautta

Kiitos.

atriatuottajat.fi